

Art. 20. De verlofzegels dienen op de loopende kaart te worden aangebracht met terugwerkende kracht tot 31 Augustus 1938. Te dien einde is ieder werkgever, waarvoor van vermelden datum af arbeid werd verricht, er toe gehouden op de verlofkaart, die hem wordt overgelegd door den betrokken arbeider of door dezes lasthebber, voorzien van een in behoorlijken vorm gestelde volmacht verlofzegels aan te brengen ter waarde van 2 t. h. van het voor dien arbeid betaalde of verschuldigde loon.

Deze beschikking geldt niet voor de bedrijfshoofden die, door middel van zegels of anderszins, reeds storten bij de voor hun bedrijf tot stand gebrachte particuliere kas.

Wat de werkgevers betreft, die verplicht waren de door het beheer der posterijen te koop gestelde verlofzegels aan te brengen, geldt voormelde beschikking slechts van den dag waarop dit besluit in werking treedt of van den dag waarop zij hebben opgehouden bedoelde zegels aan te brengen.

Strafbepalingen

Art. 21. Inbreuken op de voorschriften van dit besluit geven aanleiding tot bestraffing, overeenkomstig de bepalingen van artikelen 10 tot 15 der wet van 8 Juli 1936, gewijzigd bij de wet van 20 Augustus 1938.

Art. 22. Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 8^e December 1938.

LEOPOLD.

Van Koningswege :

De Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg :

A. DELATTRE.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN, MIDDENSTAND EN LANDBOUW

MIJNPOLITIE — VERLICHTING

Ministerieel besluit van 15 October 1938 waarbij worden aangenomen twee toestellen die de omhulsels der mijnlampen onafzetbaar maken ten overstaan van de beschermingsarmatuur van het glas.

De Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw,

Gelet op het ministerieel besluit van 18 December 1937, getroffen ter uitvoering van het koninklijk besluit i.d. 9 Augustus 1904 op de verlichting der mijnen met vlamlampen, gewijzigd door het koninklijk besluit van 14 Mei 1937;

Gelet, meer dan bepaaldelijk, op artikel 2 van het ministerieel besluit voornoemd, dat het voorwaardelijk behoud voorziet der omhulsels van de reeds bestaande, volgens een eertijds toegelaten model gebouwde lampen;

Overwegende dat het Nationaal Mijninstituut na onderzoek van de twee hierna beschreven toestellen, een gunstig advies uitte tot toelating ervan,

Besluit :

Eenig artikel. De toestellen, waarvan beschrijving hieronder, worden toegelaten ten zelfden titel alsdie voorzien bij artikel 2 van het ministerieel besluit i. d. 18 December 1937 voornoemd :

1^e Aan het onderste deel (1), zie tekening 1, der mof van het omhulsel, wordt, binnenin en diametraal ten overstaan van

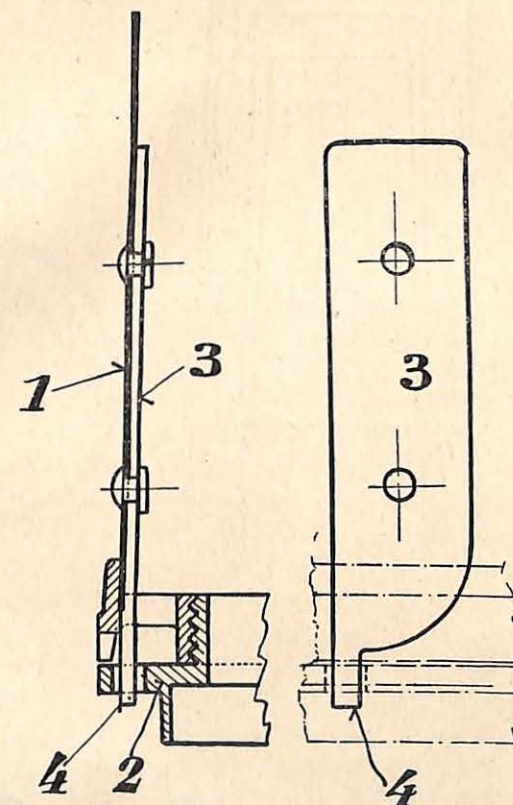
den naad der mof, een plaatijzeren oplegsel (3) door twee klinknagels vastgemaakt.

Dit oplegsel loopt onderaan uit op een stift (4) die in een der in den ring (2) van de beschermingsarmatuur van het glas bestaande cirkelvormige openingen voor luchtintrek dringt.

2° De omhulsels van het bij ministerieel rondschrijven i. d. 12 Februari 1906 toegelaten systeem Mahieu, zie teekening 2, worden onafzetbaar gemaakt door autogene lassching van den horizontalen ring die het bovenste deel van het omhulsel versterkt eensdeels, en der twee bovenop het deksel aangebrachte grendels anderdeels.

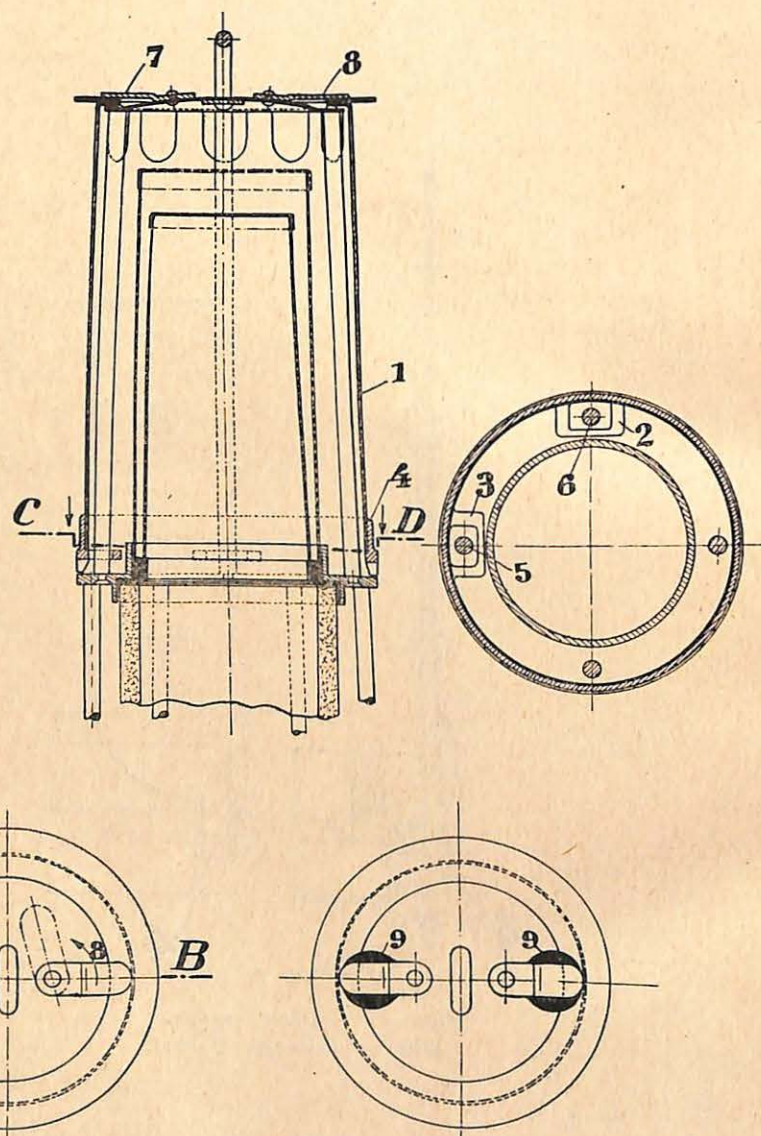
Brussel, den 15ⁿ October 1938.

P. HEYMANS.

Teek 1.

Zicht in opstand (rechts.
Verticale doorsnede (links).

Teek 2. — Omhuulsels stelsel A. Mahieu.
 Boven links: Verticale doorsnede volgens AB.
 Boven rechts: Doorsnede volgens CD.
 Onder links: Zicht in plan vóór de wijziging.
 Onder rechts: Zicht in plan na de wijziging.

ALGEMEENE DIRECTIE VAN HET MIJNWEZEN

Ministerieele Omzendbrieven

Buigzame gummibuizen

N^r 13 G/6808

Brussel, 11^e Januari 1938.

Heer Hoofdingenieur,

Het algemeen onderzoek dat enkele maanden geleden werd ingesteld met betrek op het gebruik in de kolenmijnen van buigzame gummibuizen voor perslucht, type « exwatt » of van een overeenkomstig type, maakte uit dat zulke van een speciaal toestel van verbinding met de aarde voorziene darmen, slechts in twee kolenmijnen gewoonlijk gebruikt worden.

Ik herinner er aan dat het gevaar der electrostatische vonken waartoe het ontladen van perslucht, die een zeker stof inhoudt, aanleiding geven, reeds van 1931 af door de werken van het Nationaal Mijninstituut werd in het licht gesteld.

Dit gevaar is inzonderheid te vreezen bij het gebruik van buigzame gummibuizen die door luchtdruk gedreven toestellen voeden, meer speciaal de luchthamers en de boorhamers.

Deze darmen kunnen inderdaad stof inhouden die voorkomen niet alleen uit de metalen luchtgeleidingen, maar insgelijks door de verplaatsingsbehandelingen, namelijk op den muur der lagen. Het stuk stalen buis dat twee darmen vereenigt is een geïsoleerd geleidend lichaam dat een armatuur van condensator vormt. Deze armatuur kan zich inderdaad, dank zij het stof dat de perslucht medevoerd op een zeer hoog potentieel beladen (10.000 à 15.000 volts) en, bij een sluitingsbreuk, weggeslinderd worden door den slag dezer breuk naar de omliggende terreinen, bij wier aanraking zich onvermijdelijk een vonk voordoet.

Zoo er mijngas aanwezig is op die plaats, is een ontbranding te vreezen.

Meerdere is het Nationaal Mijninstituut genomen proeven toonden aan dat zoo men den gewonen gummi darm door eenen speciaal toestel van verbinding met de aarde voorzien met de aarde voorzien, vervangt, alle vonk verdwijnt en dan ook alle gevaar.

Aldus blijkt dat het gebruik van een dusdanig toestel ten zeerste aanbevelenswaardig is.

Uwe aandacht, alsmede die van de ontginners werd overigens te dien tijde op dit punt gevestigd, namelijk door het publiceren der werken van het Nationaal Mijninstituut.

Het is uiterst te betreuren dat zoo weinig gedaan werd en te moeten vaststellen dat slechts twee kolenmijnen er zich om bekommerden de noodige wilsinspanning te doen tot het in werkelijke practijk brengen der gevolgtrekkingen van de navorschingen die het Instituut hier omtrent instelde.

De crisis dezer laatste jaren stelde zonder twijfel een buitengewone omstandigheid daar.

Zonder twijfel ook, behoeft men rekening te houden met het verschijnen op de markt, kort na de eerste proeven, van een type buizen « exwatt » wiens bouw niet vrij van alle critiek was.

Van 1933 af werd nochtans een tweede en behoorlijk type « exwatt » gebouwd door een Belgische firma, de vennootschap Jenatzy.

Het is dan ook dit type, beschreven in de « Annales des Mines », 1ste uitgave 1934, bl. 44 tot 46 (verslag over de werken van 1933 van het Nationaal Mijninstituut), dat wordt gebezigd in een der twee kolenmijne waarvan sprake hierboven.

Ik herinner er aan dat dit tweede type « exwatt » gekenmerkt is door het bestaan, als toestel tot verbinding met de aarde, van een metaal beslag samengesteld uit geelkoperen draden van 0,4 mm. doormeter die een malie vormen van ongeveer 4 mm. zijde rechtstreeks geweven op de vervaardigingsroede, weefsel dat gelijkaardig is met de andere belegsels in katoen of in jute. Behoorend aldus tot het geheel van de buigzame buis, kan dit metaal belegsels niet losgeraken bij de verschillende buigingen of behandelingen van de leiding, latende tevens gemakkelijk toe alle aanleg van vertakkingen, verlenging of inkorting.

Dit type van darm beantwoordt aan al de eischen van de practijk en geeft trouwens aan de kolenmijn die hem gewoonlijk gebruikt volkomen voldoening, namelijk wat den gebruiksduur betreft.

In de andere kolenmijn is het gebruikt systeem dit welk in het verslag over de werken van 1934 van het Nationaal Mijninstituut (« Annales des Mines » van 1935, 1ste uitgave, bl. 58) beschreven wordt.

Het vertoont een zeer stevigen stalen draad van 1 mm. diameter, binnen in de buis zelve gespannen en bij middel van twee haakjes aan binnen in de buis zelve gespannen en bij middel van twee haakjes aan de uiteindelijke metalen deelen vastgemaakt; ten einde mogelijke verlengingen van de buis toe te laten ingevolge ineenrolling, buiging, enz., loopt de draad op twee spiraalveeren uit.

Ook dit systeem geeft volkomen voldoening, alhoewel het een gestatiger en meer schrandere toezicht vergt dan het systeem gekenmerkt door het geweven metalen belegsels in de dikte van den darm.

Gelieve, Heer Hoofdingenieur, het bovenstaande de Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden onder uwe orders mede te deelen, en op deze quaestie de heel bijzondere aandacht te vestigen van de Heeren ontginners van mijnigashoudende mijnen van uw arrondissement.

Het zou betamen deze te doen opmerken dat zij zwaar aansprakelijk zouden kunnen gesteld worden zoo werd bewezen dat een ongeval kon worden vermeden door het gebruik van een systeem gummi-buizen van denzelfden aard als deze waarvan sprake hierboven.

Namens den Minister :

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Verluchting met turbo-ventilators

N° 13 G/6810Brussel, 13^e Januari 1938.

Heer Hoofdingenieur,

Een ongeval deed zich onlangs in een kolenmijn in de volgende omstandigheden voor :

Ten einde het dak der luchtgalerij van een strekkenden pijler met sterke helling, te verluchten, werd een turbo-ventilator op het bovenste gedeelte van den pijler geplaatst. De opening voor luchtintrek lageraf gelegen, was van geen zuigkoker voorzien.

Een arbeider daalde af nevens het in werking zijnde toestel, zette den voet op een stuk hout dat uitweek en hem deed vallen. Ten einde zich te weerhouden, strekte hij de hand uit om een der ondersteuningsbalken van de ventilator te grijpen. Hij stak ongelukkiglijk zijn hand in de opening van den ventilator wiens schoepen hem meerdere vingers braken.

Ingevolge dit ongeval, liet de Heer Hoofdingenieur-Directeur van het Arrondissement de HH. Zaakvoerders der Kolenmijnen van zijn district een schrijven worden, waarbij zij werden verzocht, zooveel als mocht noodig blijken, het bestuurs- en toezichtpersoneel mede te deelen dat het betaamt dat de turbo-ventilators, zoodra zij opgericht worden, aan elke zijde voorzien wezen van een toestel dat op afdoende wijze belet de hand tot bij de schoepen te brengen.

Gelieve bij het bestuur der kolenmijnen van uw arrondissement in den zelfden zin op te treden.

Het spreekt van zelf dat de Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden van hetgeen voorafgaat behoeven op de hoogte gebracht en het hun plicht is zich te vergewissen of zulke toestellen aan de in de mijnen van hun omschrijving geplaatste turbo-ventilatoren werden aangebracht.

Namens den Minister :

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Verlichting

N° 13 G/6964Brussel, 7^e November 1938.

Heer Hoofdingenieur,

Een zwaar ongeval : verstikking door normale mijngasuitstrooming, deed zich onlangs voor in de ondergrondse werken van een in de 2e categorie der mijngashoudende mijnen gerangschikten zetel.

Hierna wodt het beknopt verhaal van het proces-verbaal van dit ongeval aangehaald :

« Un ouvrier est mort asphyxié par le grisou dans une cheminée.

La couche se présente sous forme de dôme dont le versant Sud est livré à l'exploitation par une petite taille dont le retour d'air se fait par une cheminée descendant le long du versant Nord.

Des quatre personnes du poste de jour, occupées dans la taille, trois, dont un surveillant, y arrivèrent par la voie d'entrée d'air et la quatrième par le retour d'air.

Cette dernière, porteuse d'une lampe électrique, trouva la mort peu avant d'arriver au sommet du dôme. Deux lampes à flamme étaient entre les mains des trois autres personnes.

Au dôme s'était produit un éboulement de charbon qui avait obstrué le passage de l'air. L'ouverture de la veine y était de 1 m. 60 tandis qu'en contrebas elle n'était que de 0 m. 80. A l'endroit de l'accident, la section de la cheminée était de 0m.80 × 0m.90.

Les trois jours précédant celui de l'accident avaient été jours de chômage. Vers 3 h. 30, soit environ 4 h. 15 avant l'accident, un porion de nuit était passé dans la taille et la cheminée sans y voir de grisou ni d'éboulement.

Le porion du poste du matin et le surveillant de la taille n'étaient pas passés dans la cheminée avant l'accident.

Le chantier n'était pas normalement grisouteux. Le volume d'air qui y circule est de l'ordre de 2 mètres cubes par seconde. L'extraction journalière y est de 50 à 60 tonnes.

Un bouveau était en dérivation sur la taille et sa cheminée de retour; il était pourvu d'une seule porte de répartition quoique la circulation des wagonnets au poste de jour y fût de l'ordre de 100 dans chaque sens. »

Anderdeels heeft het Arrondissementscomité o. m. het volgende advies uitgebracht :

« L'accident ne se serait vraisemblablement pas produit si la victime avait été porteuse d'une lampe à huile ou accompagnée d'une personne porteuse de pareille lampe. Il importe donc de veiller à ce qu'aucun ouvrier ou groupe d'ouvriers ne circulent, sans lampe à flamme, dans les endroits où la présence du grisou est à craindre. »

Ik sluit mij volledig bij dit advies en bij deze aanbeveling van het Arrondissementscomité aan.

Gelieve het voorgaande ter kennis te brengen van de HH. Exploitanten der mijngashoudende mijnen van uw arrondissement, alsmede van de onder uw gezag staande Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden.

Namens den Minister :

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Toezicht op zekere voorschriften door het Mijnwezen en door den Medischen Arbeidsdienst

N° 18 B/1170

Brussel, den 17ⁿ December 1938.

Heer Hoofdingenieur,

Mij werd ter kennis gebracht dat bij het toezicht op de naleving van zekere wettelijke voorschriften of reglements-bepalingen met betrekking tot de gezondheidsmaatregelen die in de inrichtingen behoorend onder het Mijnwezen dienen nageleefd, zich moeilijkheden voordeden, door de Mijnkorpsingenieurs, eensdeels, en de medische arbeidsopzieners, anderdeels aan de betrokken nijveraars niet overeenstemmende onderrichtingen gegeven hebben.

Ik heb de eer U hierna de richtlijnen te doen kennen, die voortaan de tusschenkomst der Mijnkorpsingenieurs in het toezicht dezer voorschriften zullen bepalen.

I. — Het Koninklijk besluit van 11 Maart 1920, gewijzigd door dit van 15ⁿ Maart 1931, regelt de tusschenkomst van den Medischen Arbeidsdienst in de aangelegenheden betreffende indeeling, en in de behandeling der verzoeken om vergunning inzake schadelijke, hinderlijke of gevaarlijke inrichtingen hoorende tot de bevoegdheid van de algemeene directie van het Mijnwezen, bij het toepassen der verordeningen die op die inrichtingen betrekking hebben.

In dit besluit worden de wettelijke schikkingen opgesomd waarover, onverminderd de zending die aan de Mijnkorpsingenieurs is toevertrouwd, de ambtenaren van den medischen Arbeidsdienst moeten toezicht houden.

Over de naleving dezer maatregelen wordt gezamenlijk toezicht gehouden door de medischen arbeidsopzieners en door de mijnkorpsingenieurs, deze laatste dienende zich nochtans te gedragen naar de bepalingen van de eind-alinea van artikel 1 van het Koninklijk besluit van 15ⁿ Maart 1931.

II. — Bij de in dit besluit opgesomde wettelijke voorschriften, dienen de volgende gevoegd :

1° Koninklijk besluit van 18ⁿ Maart 1935, waarbij speciale maatregelen worden voorgeschreven voor de fabrieken van steen-

koolbriketten, teerdistilleerderijen, fabrieken tot bewerking van producten van kolen en fabrieken van geteerd karton;

2° *Het Koninklijk besluit van 22^e September 1937*, waarbij bijzondere maatregelen van hygiëne in de openluchtgroeven worden voorgeschreven.

3° *Het Koninklijk besluit van 25^e Augustus 1938*, tot reglementeering van het gebruik van benzine voor « autos » tot industriële doeleinden bestemd.

III. — Buiten deze besluiten, bestaan er zekere wetten en reglementen die uitsluitend de bevoegdheid van den medischen Arbeidsdienst aanbelangen. Het zijn de volgende :

1° *Wet van 24^e Juli 1927*, betreffende de vergoeding der schade veroorzaakt door de beroepsziekten.

2° *Wet van 30^e Maart 1926* op het gebruik van loodwit.

3° *Artikelen 40 tot 48* van hoofdstuk IV der Algemeene verordening van de verzekering tegen de arbeidsongevallen (door het Koninklijk besluit van 7^e December 1931 samengordende tekst).

4° *Het Koninklijk besluit van 16^e Januari 1932*, getroffen in uitvoering der wet van 2^e Juli 1899, waarbij de eerste medische hulpmiddelen worden voorgeschreven, van toepassing in alle ingedeelde inrichtingen, alsmede in alle aan de wet op de arbeidsongevallen onderworpen nijverheids- en handelsondernemingen.

5° *Het Koninklijk besluit van 28 September 1936*, tot reorganisatie van het medisch toezicht op de jonge arbeiders, van toepassing in alle nijverheids- en handelsondernemingen die aan de wet van 2^e Juli 1899 onderworpen zijn.

6° *Het Koninklijk besluit van 23 Januari 1937*, en de in uitvoering er van genomen ministerieele besluiten, op grondslag van 2^e Juli 1899 getroffen, en waarbij wordt voorgeschreven dat de vergiftigende stoffen voor een industrieel gebruik van etiketten dienen voorzien.

Alleen de medische arbeidsopzieners zijn bevoegd om toezicht over de naleving dezer wetten en besluiten te houden.

Het Koninklijk besluit van 16e Januari 1932, namelijk dient niet meer vermeld in uw jaarlijksch verslag over de toepassing der sociale wetten.

Namens den Minister :

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

ANNALES DES MINES DE BELGIQUE

TOME XXXIX. — ANNÉE 1938.

TABLE ALPHABETIQUE DES AUTEURS

ANCIAUX, H., Ingénieur en chef-Directeur des Mines,
à Bruxelles.

*Belgique. — L'industrie charbonnière pendant
l'année 1937. — Statistique provisoire et vue
d'ensemble sur l'exploitation* (en collaboration
tion avec M. RAVEN, G.) 419 II

Annexes :

*Résultats de l'exploitation des mines de houille
en 1937* 442 II

*Récapitulation des résultats par tonne depuis
1927* 443 II

BREYRE, A., Ingénieur en chef des Mines, Adminis-
trateur-Directeur de l'Institut National des Mines
à Frameries-Pâturages, Professeur à l'Université
de Liège.

*Rapport sur les travaux de 1937 de l'Institut
National des Mines* 1 I

DE KEYSER, W., Ingénieur civil des Mines, Maître de
conférences à l'Université libre de Bruxelles, à
Bruxelles.

*Bijdrage tot de studie van het kaolien en van
enkele belgische kleisoorten* 985 IV